

Iepirkumu uzraudzības
birojs

Interesešu konflikts

Līga Jaunozola

IUB Tiesību aktu piemērošanas departamenta juriste

Interesešu konflikts

Nedrīkst pastāvēt interesešu konflikts!

Attiecas uz:

- Iepirkuma procedūras dokumentācijas sagatavotājs (darbinieks)
- Sekretārs (Loma! Var pildīt jebkurš no iepirkuma komisijas locekļiem, arī pats priekšsēdētājs (aptver abas lomas) vai arī cits pasūtītāja darbinieks ar šādu atsevišķu lomu)
- Iepirkuma komisijas loceklis
- Eksperts – komisija var lemt piesaistīt

Ieinteresētība

tieša vai netieša finansiāla,
ekonomiska, personiska

Saistība PIL 25.panta (1). daļa:

Kandidāta, pretendenta vai apakšuzņēmēja:

- 1) juridiskās personas – pašreizējais vai bijušais darbinieks, amatpersona, dalībnieks, akcionārs, prokūrists vai biedrs un ja šī saistība ar juridisko personu izbeigusies pēdējo 24 mēnešu laikā;
- 2) juridiskās personas – akcionāra, kuram pieder vismaz 10% akciju, dalībnieka, prokūrista vai amatpersonas tēvs, māte, vecāmāte, vecaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusbrālis, pusemāsa, laulātais (turpmāk – radnieks);
- 3) fiziskās personas – radnieks;
- 4) juridiskās personas – pašreizējais vai bijušais patiesais labuma guvējs un ja šī saistība ar juridisko personu izbeigusies pēdējo 24 mēnešu laikā;
- 5) juridiskās personas – patiesā labuma guvēja radnieks.

Interesešu konflikts

Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanā interesešu konfliktu pārvaldībai piešķirama pastiprināta uzmanība un jebkura darbība vai intereses, kas varētu traucēt finanšu dalībnieka vai citas personas funkciju neatkarīgu un objektīvu izpildi un tādējādi ietekmēt sabiedrības uzticēšanos Eiropas Savienības budžeta pareizai finanšu pārvaldībai, ir situācija, kura var tikt uztverta kā interesešu konflikts, turklāt nav jāpierāda interesešu konflikta faktiskā ietekme (arī saistībā ar uztveres jēdzienu interesešu konflikta definīcijā) uz konkrētu lēmumu pieņemšanas procesu, proti, nav nepieciešams pierādīt, ka interesešu konflikts ir apzināti izmantots uzvarējušā pretendenta labā (pierādījumi būtu svarīgi tikai nolūkā konstatēt krāpniecisku pārkāpumu)*.

Tādējādi vienmēr pēc būtības ir jāvērtē arī netiešie pierādījumi pretendenta interesešu pārstāvībai, un ne tikai attiecībā uz iepirkuma komisijas dalībnieku, bet arī iepirkuma dokumentācijas sagatavotāju, iepirkuma komisijas sekretāru un ekspertu.

*Eiropas Komisijas paziņojums "Norādījumi par izvairīšanos no interesešu konfliktiem un to pārvaldību saskaņā ar Finanšu regulu 2021/C 121/01"

Interesešu konflikta novēršana

EIS paraksta 2 apliecinājumus

- uzsākot darbu konkrētajā procedūrā
- pēc piedāvājumu atvēršanas

Pasūtītāja aktīva loma interesešu konflikta izvērtēšanā – visiem iespējamiem līdzekļiem

- Piemēram, pasūtītājs pārlicinās VID EDS par iepirkuma komisijas locekļu iepriekšējām darbavietām (pats vai pieprasa izziņas);
- aptaujas anketa interesešu konflikta izvērtēšanai

Sekas

- Noraida kandidātu vai pretendentu (PIL 42.panta (2) daļas 11.p.)
- Nomaina personu, ja tas ir iespējams (piemēram, ekspertu)?
- Pārtrauc iepirkumu, ja citādāk nav iespējams novērst kaitējumu

Atkarībā no tā, attiecībā uz kuru personu tiek konstatēts interesešu konflikts, pasūtītāja rīcība interesešu konflikta novēršanai var atšķirties

- Interesešu konflikts dokumentācijas sagatavotājam
- Interesešu konflikts iepirkuma komisijas loceklim, ekspertam

Pret kuru brīdi būtu rēķināma saistības izbeigšanās?

24 mēnešu saistības izbeigšanos rēķina pret brīdi, kad tiek iesniegti piedāvājumi/pieteikumi, jo konkrēti definētā saistība ir pret kandidātu, pretendentu, apakšuzņēmēju un par tiem uzzina tikai pieteikumu/piedāvājumu atvēršanas brīdī.

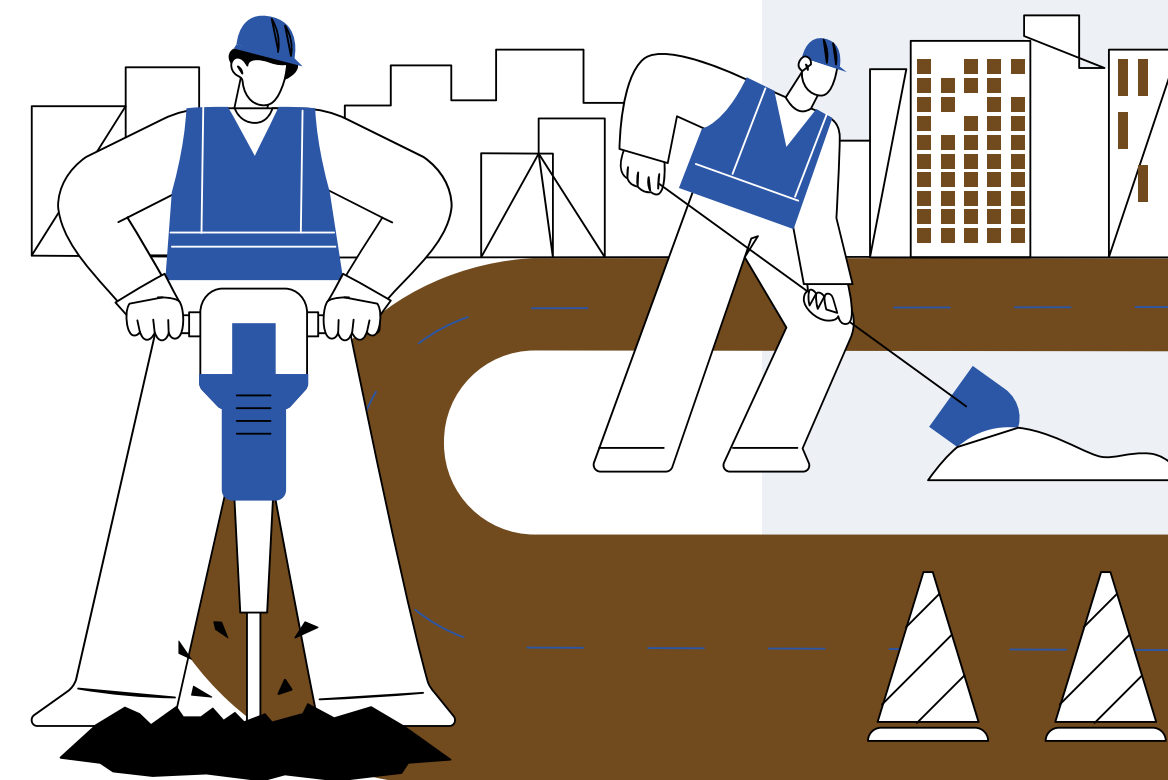
Praksē saņemts jautājums

Vai būtu konstatējams interešu konflikts, ja autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu iepirkuma komisijas locekles tēvs strādā vienā no ceļu uzturēšanas uzņēmumiem par auto greideristu?

Aprakstītajā situācijā varētu saskatīt šķietama interešu konflikta risku. Savukārt, lai izdarītu secinājumus šķietamā interešu konflikta situācijā, ir jāvērtē visu apstākļu kopums.

Piemēram, tēva loma konkrētajā uzņēmumā (piemēram, vai tā viedoklis tiek ņemts vērā piedāvājuma sagatavošanā), vai konkrētajā iepirkumā nolikuma prasības radīja kādas priekšrocības attiecīgajam pretendents, iepirkuma komisijas locekles izdarītie secinājumi un vērtējums ir ietekmējis iepirkuma procedūras iznākumu, kā arī tas, vai pretendenta piedāvājums neliecināja par to, ka tam būtu bijusi zināma kāda cita informācija, kas radīja kādas priekšrocības.

Jebkurā gadījumā būtu jāvērtē arī tas, vai ētisku apsvērumu dēļ šādā gadījumā nevarētu tikt apšaubīta iepirkuma komisijas vai komisija locekļa reputācija.

Iepriekšējā iesaiste

PIL 18. panta ceturtnā daļa:

Ja kandidāts vai pretendents, vai juridiskā persona, kas ir saistīta ar kandidātu vai pretendentu, konsultēja pasūtītāju vai citādi iesaistījās iepirkuma sagatavošanā, pasūtītājs nodrošina, ka attiecīgā kandidāta vai pretendenta dalības dēļ iepirkumā netiek ierobežota konkurence, paziņojot citiem kandidātiem un pretendentiem būtisku informāciju, kura tika sniegta, kandidātam vai pretendentam iesaistoties iepirkuma sagatavošanā, vai kura izriet no šādas iesaistīšanās, un nosakot atbilstošu termiņu attiecīgi pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanai.

Gadījumā, kad iepirkuma dokumentu sagatavošanā tiek piesaistīts uzņēmums

- PIL 25. pantā noteiktie subjekti, kas nedrīkst atrasties interešu konfliktā, ir fiziskas personas,
- PIL 18. panta (4) regulē kandidāta vai pretendenta iesaisti iepriekšējos iepirkuma posmos.

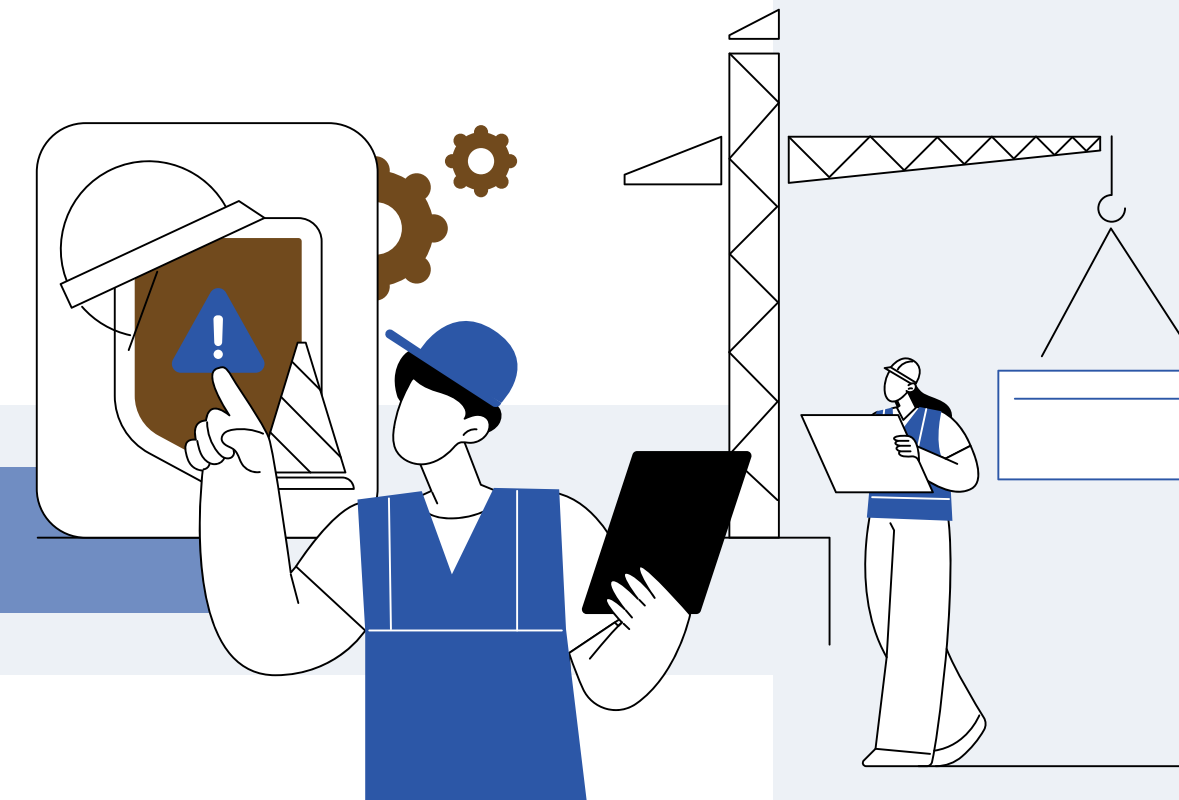
Praksē saņemtie jautājumi

Vai uzņēmums, kas ir izstrādājis būvprojektu, var piedalīties pasūtītāja izsludinātajā būvdarbu iepirkumā?

No PIL neizriet tiešs aizliegums piegādātājam, kurš izstrādājis būvprojektu, veikt arī būvdarbus! Pasūtītājam saskaņā ar PIL 18. panta (4) jānodrošina, ka attiecīgā pretendenta dalības dēļ būvdarbu iepirkumā netiek ierobežota konkurence, paziņojot citiem pretendentiem būtisku informāciju (ja tāda ir), kura varēja būt pieejama attiecīgajam pretendentam, iesaistoties būvprojekta sagatavošanā, vai kura izriet no šādas iesaistīšanās, nosakot atbilstošu termiņu piedāvājumu iesniegšanai.

Vai būvprojekta izstrādātājs var veikt būvuzraudzības pakalpojumus?

Aizliegums vienam un tam pašam piegādātājam vai saistītam piegādātājam sniegt gan būvprojektēšanas, gan būvuzraudzības pakalpojumus izriet nevis no PIL, bet gan no būvniecības jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem un konkrētā pakalpojuma specifikas.

Paldies par uzmanību!

Līga Jaunozola

IUB Tiesību aktu piemērošanas departamenta juriste

+371 22416641 | liga.jaunozola@iub.gov.lv

IUB.GOV.LV

iepirkumu-uzraudzibas-birojs

@iepirkumuuzraudzibasbirojs

<https://www.iub.gov.lv>